Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 3. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 4-го СІЧНЯ, JANUARY 4, 1957. ЦЕНТІВ 10 CENTS N. 3. VOL. LXIV.

85-ИЙ КОНҐРЕС ПОЧИНАЄ ПРАЦЮ

НА ПРОВІДНИХ СТАНОВИЩАХ ЗАЛИШАЮТЬСЯ ТІ САМІ ОСОБИ: РЕЙБИРН І МАРТИН ТА ДЖАНСОН І НОВЛЕНД

Вашинґтон. — 3-го січня вполудне нововибраний 85-ий Конґрес почав свою працю. Республіканські й демократичні конґресмени вже 2-го січня перевибрали свої конґресові проводи: спікером Палати Репрезентантів став демократ Сем Рейбирн, а провідником республіканської меншости в цій палаті буде і надалі конґресмен Джозеф В. Мартин. Сенат збирається 3-го січня і має вибрати на провідника демократичної більшости сенатора Линдона Б. Джонсона, а республіканці вибрати мають на провідника меншости сенатора Вільяма Новленда. Дехто побоювався, що демократичні конґресмени вже на першому засіданні виступлять проти двох своїх колеґ, які під час виборів восени 1956 року не голосували згідно з партійною лінією. Демократичний конґресмен із Ню Йорку Адам Клейтон Павелл підтримував Айзенгавера, а демократичний конґресмен із Міссіссіпі Джан Вільямс не хотів голосувати за Стівенсона, віддаючи свій голос за кандидата Партії оборони громадянських прав. Але під час зборів демократичних конґресменів спікер Рейборк заявив, що справа партійної „чистки" не була на порядку нарад, а конґресмен Чейс сказав, що конґресовий провід не хоче підносити справи партійної дисципліни. Рейбирн заявив, що на зборах не було ані однієї спірної справи. Демократи вибрали своїх членів до Комісії Способів і Метод, і ті члени будуть одночасно демократичною конґресовою комісією, яка буде йменувати членів інших комісій та назначувати нових членів на випадок потреби. Республіканські конґресмени вибрали Комісію Комісій, яка має ті самі завдання, що згадана демократична група. В Сенаті є тільки маленька, бо одноголосова демократична більшість: 49 демократів і 47 республіканців. Сенатор Лавші з Огайо заявив давніше, що буде голосувати з республіканцями, щоб підтримати президента Айзенгавера, який потребує більшости в Конґресі. Та ще не знати, як він буде голосувати, тим більше, що республіканський сенатор із Ню Йорку, Джекоб Джевіс не хоче зрезиґнувати з свого становища стейтового прокуратора аж до 9-го січня, і внаслідок цього його не буде 3-го січня в Сенаті, тому республіканських сенаторів буде тільки 46. Новий Конґрес матиме вирішний в першу чергу внесок Президента про спротив комуністичній аґресії на Середньому Сході, та вирішити цілий ряд законопроєктів, які не були вирішені в минулому році.

ЗАКЛИК ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В СПРАВІ ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ

ДО УРЯДОВЦІВ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ ТА УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА:

У першу чергу вітаємо Вас з великим святом РІЗДВА ХРИСТОВОГО і шлемо Вам найсердечніші та найкращі побажання з НОВИМ РОКОМ!

Цей новий, 1957-ий рік є передконвенційним і тим самим дуже важливим роком у житті нашої організації, а з нею і всієї нашої спільноти в Америці і Канаді, бо щочотирирічні конвенції Українського Народного Союзу завжди були і залишаються тими важливими не тільки для нас і нашої спільноти, але й для всіх, хто нами інтересується, етапами нашого розвитку, нашої зорганізованости, нашої творчости і нашої сили, а з цим і нашої вітальности. По конвенціях Українського Народного Союзу ми самі, як і наші приятелі та наші вороги, оцінюють нас і наші можливості.

Тим то, щоб дати якнайкраще і якнайвимовніше свідоцтво для нашої організації і нашої спільноти, Головний Уряд Українського Народного Союзу проголошує оцим 1957-ий рік роком

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ,

з конкретною метою збільшити цю нашу організацію до СІМДЕСЯТИ П'ЯТИ ТИСЯЧ ЧЛЕНІВ.

Ця кампанія триватиме від 1-го січня до 31-го грудня 1957-го року, отже повних 12 місяців, а про її перебіг і висліди звітуватиметься кожного місяця на сторінках „Трибуни УНСоюзу" у щоденнику „Свобода", при чому подаватиметься поіменний список учасників кампанії та їхні успіхи.

За організацію та здобуття нових членів упродовж цієї передконвенційної кампанії будуть признані, крім звичайних, ще й НАДЗВИЧАЙНІ ГРОШОВІ НАГОРОДИ, про висоту яких інформується Управи всіх Відділів. Ці надзвичайні нагороди признається всім тим, хто візьме активну участь у кампанії, за винятком постійних організаторів.

Крім звичайних і надзвичайних грошових нагород, признається ще, зокрема, успішним учасникам кампанії додаткові нагороди БЕЗПЛАТНОГО ОДНОТИЖНЕВОГО ВАКАЦІЙНОГО ПОБУТУ НА „СОЮЗІВЦІ", вакаційній оселі УНСоюзу, для всіх, хто придбає в цій кампанії від 35 до 50 нових членів, безплатного десятиденного побуту для тих, що приєднають від 50 до 75 нових членів, і безплатного ДВОТИЖНЕВОГО ПОБУТУ для всіх, що приєднають 75 і більше нових членів. Ця додаткова нагорода не охоплює дитячих грамот з кляси I.

Крім цих надзвичайних нагород, вислід кампанії матиме рішальне значення у виборі делеґатів на 24-ТУ ГОЛОВНУ КОНВЕНЦІЮ Українського Народного Союзу, яка має відбутися в першій половині 1958-го року! Ті члени, які зможуть виказатись найкращими успіхами в організаційній кампанії, матимуть найбільші вигляди бути обраними як делеґати на конвенцію, а поодинокі Відділи, збільшенням кількости своїх членів, створять собі передумови вибору більшої кількости делеґатів з більшою кількістю голосів. Це, зокрема, відноситься до тих Відділів, які ще не переступили кількости 75 членів і тим самим взагалі могли вибирати делеґата на конвенцію не самостійно, а тільки в злуці з іншими, меншими Відділами. Здобувши щонайменше потрібну кількість 75 членів, вони зможуть мати самостійного делеґата.

В рямках цієї кампанії закликаємо Відділи тих більших місцевостей і районів, де ще немає Окружних Рад Відділів УНСоюзу, щоб вони їх творили і на спільних нарадах ділились своїм організаційним досвідом та допомагали один одному в цій благородній праці.

Урядовці Відділів і Члени УНСоюзу! Передконвенційна організаційна кампанія дає Вам спеціяльну нагоду і заохоту до посиленої праці над дальшою розбудовою нашої організації, головної підвалини українського життя в наших заморських Батьківщинах!

Українці Америки і Канади! Своїм поголовним членством в Українському Народному Союзі ми не тільки забезпечуємо себе і свої родини, не тільки збільшуємо наш організаційний та матеріяльний стан посідання, але й у кожному відношенні, в усіх галузях розбудовуємо і скріплюємо цю нашу, українську заморську твердиню, підносимо український престиж і українську вартість у світі, збільшуємо свою всебічну допомогу для нашого Українського Народу і тим самим збільшуємо його надії та можливості на Визволення!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ! З НОВИМ РОКОМ!

Головний Уряд Українського Народного Союзу:

Головний Екзекутивний Комітет: **Дмитро Галичин** — гол. предсідник; **Михайло Пізнак і Ґеновефа Жеребняк** — заст. гол предсідника; **Григорій Герман** — гол. секретар; **Роман Слободян** — гол. касир.

Головна Контрольна Комісія: д-р **Володимир Ґалан** — голова; **Степан Куропась** — заст. голови; **Іван В. Іванчук** — секретар; **Петро Кучма і Володимир Коссар** — члени. Головна Рада: **Дмитро Шмаґала, Іван Кокольський, Анна Чопик, Марія Демидчук, Андрій Джула, Тарас Шпікула, д-р Ярослав Падох, Василь Гуссар, Володимир Дідик, Микола Давискиба, Олена Штогрин.**

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ХОЧЕ ГОВОРИТИ З БУЛҐАНІНИМ ПРО РОЗЗБРОЄННЯ

ЩЕ РАЗ ОДВЕРТО НАТАВРУВАВ СОВЄТСЬКУ ПОВЕДІНКУ НА МАДЯРЩИНІ

Вашинґтон. — „Я ствердив, що основно не погоджуюсь із аналізою вашого уряду щодо джерел міжнародного напруження" — заявив през. Айзенгавер буквально у своєму листі до совєтського прем'єра Ніколая Булґаніна, що його вислав у середу 2 січня ц. р. Цей лист Президента є формально відповіддю на останнього листа Булґаніна з 17 листопада 1956 р. Президент відкинув тепер пропозицію Булґаніна, щоб відбути конференцію голов урядів 5-ох держав у справі роззброєння: ЗДА, Англії, Франції, СССР і Індії. Мовляв, таку конференцію Президент привітає радо, але тільки в таких умовинах, щоб вона напевне скінчилася успіхом, себто потвердила осягнене в раніших переговорах порозуміння. Зате, що стосується актуальних переговорів про роззброєння, то Президент стверджує, що він вважає, що краще переговорювати про це „в рямцях Об'єднаних Націй". През. Айзенгавер заповідає, що на терені ОН „З'єдинені Держави зроблять дальші пропозиції". За пресовими коментарями, американський уряд ще не вирішив, чи з новими пропозиціями про роззброєння, нав'язаними до останніх совєтських пропозицій із згаданого листа Булґаніна, краще виступити на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, чи на Підкомісії для справ роззброєння. Президент вітає прийняття совєтським урядом частинно пропозиції щодо контролі летунством стану роззброєння, але висловлює жаль, що Совєти не прийняли в цілості того пляну, що його ціллю було б внеможливити раптову атаку одної великодержави на другу. Американський уряд, мовляв, „дбайливо розглядає" Булґанінові пропозиції, і готов передискутувати їх, як і власні дальші внесення в цій справі, на Підкомісії ОН для справ роззброєння.

Проте найважніша частина в листі Президента до Булґаніна — це зроблені на початку листа завваги політичного характеру. Ствердивши основну розбіжність поглядів на джерела сучасного міжнародного напруження, Президент заявляє буквально: „Нарід З'єдинених Держав не може прийняти спробу вашої заяви, щоб обурену реакцію світу на збройну совєтську акцію проти мадярського народу звести до „наклепницької кампанії". Під час коли совєтський уряд не відповів на конструктивні рекомендації Об'єднаних Націй в справі Мадярщини, то сторони, заінтересовані в середньо - східньому спорі прийняли співпрацю Об'єднаних Націй. Подібна відповідь Совєтського Союзу на резолюції Об'єднаних Націй щодо Мадярщини, стала б поважним кроком вперед на шляху до зменшення тих напружень, про які говорить совєтська деклярація . . ." Нав'язуючи до чванькуватої заяви Булґаніна про теперішню нібито перевагу совєтських збройних сил, Айзенгавер зазначує, що „така заява ледве чи зроблена для зменшення міжнародного напруження" і стверджує з свого боку авторитетно, на підставі власного досвіду, що його зробив у своїй праці в НАТО, що „ця організація в цілості здібна виконати свою місію щодо колект. безпеки".

Цей останній лист през. Айзенгавера до Булґаніна відзначається сухістю тону, не запрошує до дальшої виміни листів та відкидає істотні пропозиції Булґаніна — стверджує американська преса.

Сенатор Лавші не хоче виявити, як голосуватиме в Сенаті

Колумбус, Огайо. — Демократичний губернатор стейту Огайо Френк Дж. Лавші заявив, що вполудне 3-го січня резиґнує з становища губернатора, щоб стати сенатором ЗДА, згідно з минулорічними виборами. Його становище займе його заступник, а 14-го січня цей пост займе нововибраний губернатор-республіканець Вільям О'Ніл. Давніше Лавші заявив, що на становищі губернатора буде аж до 14-го січня. Лавші відмовився виявити, чи буде голосувати з демократами чи з республіканцями під час організаційних виборів в Сенаті. Давніше він сказав, що може буде голосувати разом із республіканцями, і тоді в Сенаті було б по половині республіканців і демократів (48 до 48) і віцепрезидент Ричард М. Ніксон мав би вирішувати в користь республіканців. Губернатор Лавші заявив, що сам вирішив, що дня 3-го січня повинен вже бути в Сенаті, куди він в дійсності належить. Та ще невідомо, чи республіканський сенатор Джекоб Джевітс із Ню Йорку прибуде на час до Вашинґтону, бо він заповів, що хоче залишитися на пості стейтового генерального прокуратора до 9-го січня, щоб допомогти республіканцям вибрати свого представника на це становище.

В КАПІТОЛІ ОБГОВОРЮВАНО ПЛЯН ПРОТИДІЯННЯ СОВ. АҐРЕСІЇ НА СЕРЕД. СХОДІ

Вашинґтон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес відбув в середу 2-го січня наради з провідниками Палати Репрезентантів і з членами сенатської комісії для закордонних зв'язків, під час яких він з'ясовував провідникам Конґресу мету запроєктованої урядом деклярації в справі Середнього Сходу, яка — за словами Доллеса — зменшить загрозу війни в цій області. Нарада Доллеса з сенатською комісією для закордонних зв'язків тривала дві і пів години і після неї проголошено короткий комунікат, в якому стверджується, що державний секретар вважає запроєктовану деклярацію фактором, який зможе припинити аґресію і втримати мир на Середньому Сході і що дискусію в цій справі треба трактувати, як підготовну, бо провідники Конґресу матимуть можливість ознайомитися докладно з усіма подробицями справи і з ситуацією, яка вимагає проголошення запроєктованої деклярації. Водночас із прийняттям деклярації Конґрес мав би прийняти резолюцію, яка б передбачувала мілітарну й економічну співпрацю з вільними націями на Середньому Сході. В рамцях цієї співпраці держави Середнього Сходу мали б одержати 400 мільйонів долярів економічної допомоги. Сен. Волтер Ф. Джордж, який проводив нарадами, як голова сенатської комісії для закордонних зв'язків, і який з четвергом 3 січня перестає займати це становище, з'ясував, що запроєктована резолюція мала б уповажнити Президента протидіяти негайно кожній відкритій аґресії комуністів чи іншої держави, яка стала б аґентом міжнародного комунізму. Приймаючи запроєктовану деклярацію, Конґрес мав би уповажнити Президента робити всі потрібні заходи для протидіяння комуністичній аґресії. В політичних колах сподіваються, що през. Айзенгавер виступить в цій справі особисто під час сесії Конґресу в п'ятницю цього тижня або в перші дні найближчого тижня.

Ген. Ол. Греків вернувся із совєтського заслання до Відня

Филаделфія. — Із канцелярії ЗУАДКомітету інформують, що в останніх днях вернувся до Відня звільнений із совєтського заслання, після 10-річного побуту в концентраційних таборах, генерал Олександер Греків. „Репатріований" тепер до Відня ген. Греків має 81 рік. Він був генералом уже царської армії. Після повалення гетьманату на Україні він став воєнним міністром Директорії УНР, вів переговори з французьким командуванням в Одесі в справі визнання Української Держави Антантою, літом 1919 року став начальним вождем Української Галицької Армії і в червні того ж року перевів удачний наступ проти поляків.

Революція створила тривкі зміни у відносинах на Мадярщині

Будапешт. — Мадярський уряд, за згодою від Москви, далі переговорює з не-комуністичними партіями щодо участи в новому уряді, який мав би постати на коаліційній базі. Не-комуністичні партії висунули 8 головних передумов своєї співпраці з Яношем Кадаром та співучасти у відповідальності за дальшу ролю країни. Між цими вимогами є такі, як скасування вийняткового стану й вийняткових судів, повернення вивезених до СССР та припинення дальших депортацій, повне розв'язання зненавидженої політичної поліції, запевнення правної оборони для арештованих, свобода преси і радія для коаліційних партій, дозвіл на існування робітничих і селянських рад і ін. Останньою вимогою є те, щоб самі Совєти заявили готовість забрати геть свої війська. Ця остання вимога, найважливіша для широких мас мадярського народу, сформульована так, щоб ніби Москва сама виконала свою заяву з 30 жовтня, в якій вона признала була, що „мадярська революція може завершитись без совєтських військ". Як відомо, 4 листопада совєтські війська вернулися і перевели різню мадярів. Самі мадярські комуністи стверджують, що ця остання мадярська революція, хоч і здавлена совєтськими танками, проте ствердила деякі такі доконані факти, що їх годі перекреслити. До них належить право робітничих страйків, робітничі ради, право селян виступити з колгоспів і продавати сільсько - господарські продукти на вільному ринку і т. д.

Австралія стурбована англо-американськими взаєминами

Мельборн. — Найважливішою проблемою світового масштабу в очах Австралії є конечність покращання і затіснення англо-американських взаємин. Таке виходило з новорічного звернення, що його зробив до австралійського народу міністер закордонних справ Ричард Кейзі. Більшу частину своєї промови він присвятив саме цій справі, поклавши найбільший натиск на те, щоб у новому році Англія і Америка перестали „дипломатизувати" й дошукуватись взаємних розбіжностей та непорозумінь, а тісніше й сердечніше жили й обмінювались всіми своїми думками й задумами в ділянці закордонної політики. За переконанням австралійського міністра — від англо-американського союзу залежить мир і доля світу. Він не вірить в спокій на Середньому Сході. Він переконаний, що останній наїзд Англії на Єгипет без попереднього порозуміння з ЗДА був власне виявом тих настроїв англійського громадянства, якими Америка повинна більше і ближче цікавитися. Нещасливі наслідки тої авантюри стали доказом необхідности англо-американської кооперації в усіх важливіших справах. Промова Кейзі вказує на те, що австралійська дипломатія, яка має таких мужів, як прем'єр Мензіс, сам Кейзі й інші державні мужі великого формату, працюватиме в тому напрямку, щоб затерлись безслідно англо-американські спори.

Коротко і ясно . . .

Відомий і поширений журнал „Ди Сатердей Івнінґ Пост" у своєму виданні на 5-те грудня 1957 друкує короткого і ясного листа одного з читачів: „Дорогий Пане: Записане на тасьмі інтерв'ю п. Алсопа . . . є образою для інтеліґенції багатьох з Ваших читачів . . . Богу дякувати за одне: що п. Кеннан вже не є в нашому Державному Департаменті". Це все. Під листом підписаний: Роман Олесницький з Джексон Гайтс, Н. Й. Ці короткі і ясні завваги відомого нашого громадянина і діяча п. Олесницького відносяться до вого інтерв'ю п. Алсопа з п. Кеннаном, у якому п. Кеннан нагло, після подій на Мадярщині, змінює свої погляди на добачувану ним раніше „постійність" політичного положення на Сході Европи. Це інтерв'ю було друковане в цитованому журналі і теж редакційно коментоване в „Свободі".

До кінця 1956 року видали 185,000 віз замість 209,000 — дозволених законом

Вашинґтон. — П. Дж. Ґереті повідомляє, що до кінця 1956 року до ЗДА прибуло 185.000 втікачів-імміґрантів на основі закону з 1953-го року, який дозволяв на приїзд до цієї країни 209.000 нових іміґрантів, головним чином із втікачів в европейських країнах. З повищого виходить, що не вичерпано ще 24.000 віз. Директор іміґраційної програми Ґереті твердить, що події в Мадярщині викликали прихильніший настрій серед законодавців і громадянства для ухвалення нового іміґраційного закону, бо закон із 1953 року втратив важність із днем 31-го грудня 1956. На думку директора Ґереті новий Конґрес повинен не продовжувати важність старого закону, тільки ухвалити новий іміґраційний закон, з якого могли б користати не тільки мадярські, але й втікачі з інших країн. — Комісар від іміґраційних справ Дж. М. Свінґ повідомляє, що в 1956 році до цієї країни прибуло 350.000 нових іміґрантів. З того більш як 82.000 іміґрантів прибуло на основі закону з 1953 року. 90.000 приїхали на квоти з европейських держав. Більш як 100.000 були допущені поза квотою з держав Західньої Півкулі, головним чином із Мехіко. Коло 35.000 осіб прибули як члени найближчої родини (чоловіки, жінки і діти) — також поза квотами. Деяка частина мадярських втікачів прибула на рахунок іміґраційного закону із 1953 року.

● **В Ню Йорку** помер на 86-му році життя Теодор Селцер, який продукував відому масть Бен-Ґей та інші ліки. Він був французького походження і 80 разів їздив з Америки до Франції.

● **Юнія японських залізничників** перестерегла летючками японське громадянство, що нове розпорядження уряду про прискорення швидкости поїздів з 52 миль на годину до 65 миль і скорочення часу зупинок створює небезпеку для життя і здоров'я подорожніх, бо, мовляв, водночас з розпорядженням не направлено рейок і не відновлено залізничних влаштувань.

Очищення Суезького каналу коштуватиме 40 мільйонів дол.

Об'єднані Нації. — З'єдинені Держави погоджуються дати 3 до 5 мільйонів дол. на кошти, потрібні для очищення Суезького каналу. Дальших 5 до 6 мільйонів дадуть західньо-европейські держави і Британський Коммонвелт. Всі ці гроші вплинуть до Міжнародного Банку для Відбудови і Розвитку, який діє в цьому випадку в імені Об'єднаних Націй, щоб зібрати Фонди для заплати дансько-голляндських фірм, що переводять очищування Суезького каналу під зверхнім наглядом генерала Вілера. З-посеред европейських держав, перша Норвеґія погодилася дати 1,000.000 долярів. З яких фондів Америка дасть обіцяних 3 до 5 мільйонів дол., ще не відомо, але мабуть тим часом за рахунок членського внеску до ОН з рік 1957. Однак навіть всі ці квоти разом не розв'язують ще проблеми, бо вони складаються на суму 10 до 12 мільйонів дол., а на повне очищення Суезького каналу — треба коло 40,000.000 дол. Вправді ген. секретар ОН Даґ Гаммершилд розіслав в цій справі листи до всіх 80 членів ОН, але можна сумніватися — стверджує скептично преса — чи багато держав відгукнеться позитивно, себто поспішить з своїми грішми, щоб направити зло, що його безпосередньо завинили Єгипет, який заблькував Суезький канал, і Англія, Франція та Ізраїль, які його до цього спровокували.

В АМЕРИЦІ

● **У Ріо де Жанейро** в Бразилії ведеться слідство проти поліцистів з провінції Мінас Ґерайс, які, перевозячи арештантів кораблем через ріку Сан Франсіско, 41 арештанта вкинули в воду і втопили. Про це свідчать чотири арештанти, які врятувалися після тієї екзекуції. Ці самі поліцисти завели шістьох заарештованих жінок в густий ліс, з якого вони не вернулися.

● **В Сиракюзах і Трой, Н. Й.,** два щоденники відмовилися містити оголошення про кінофільм „Бейбі Долл", в якому „порушується засади моралі, доброго смаку і справедливости".

● **Сейсмолог Університету** в стейті Невада, Дейв Слеммонс, повідомляє, що в цьому стейті відбулися три землетруси, які не спричинили жертв в людях, але дещо порушили автостраду ч. 95.

● **Д. А. Гарді** з Атланти, Джорджія, 31-го грудня 1954-го року народила доньку Лінду, рік пізніше точно того самого дня подарувала своєму чоловікові донечку Барбару, а 31-го грудня 1956-го року народився їй хлопчик.

● **На новий 1957 Рік** населення З'єдинених Держав Америки становить 169,400,000 осіб. Статистичне Бюро передбачає, що в лютому цього року населення ЗДА становитиме 170,000,000. В 1956 році було в ЗДА 84,700,000 чоловіків і 83,400,000 жінок. Шість із десятьох американських родин мають свої власні доми, а три з чотирьох родин мають телевізійні апарати.

● **Бульдозер в Луїсвілі,** Кентакі, наїхав на дім подружжя А. Дж. Алґаєр і зовсім його розвалив. Будинок коштував 18,000 долярів. Пан Алґаєр заявив: „Жінка боялася за нові меблі, коли я світив сірника, а тепер від них нічого не залишилося".

● **Сенатор Ричард Л. Нюберґер** повідомляє про створення комітету, який в 1960-му ставитиме як демократичного кандидата на президента сенатора Вейна Морса з Ореґону.

● **20-річна дружина** сержанта-летуна Джеймса Акерса з Спокейну, Вашинґтон, попрощалася з своїм чоловіком на залізничій стації і за кілька секунд після того померла на удар серця. Її чоловік довідався про це в поїзді.

В СВІТІ

● **Східньо - німецькі** комуністичні головачі, разом 10 осіб з Вальтером Ульбріхтом у проводі, виїхали до Москви, щоб отримати нові накази, як ставитись до всяких „ухилів" у власній партії та до руху спротиву серед населення. Німецька комуністична партія належить до найпокірніших і найбільш слухняних у відношенні до Москви, від ласки якої залежить існування східньо - німецької „республіки" і всіх її галапасів.

● **Французький нарід** сприйняв байдуже приєднання до Німецької Федеративної Республіки Зарщини, яку французи „по всі часи" відірвали були від Німеччини після останньої війни. Коли 23 жовтня 1955 р. зарський плебісцит приніс Франції поразку, то французи переживали це дуже болюче. Але вони примирились з думкою про втрату Зарщини, коли уряд Молле мав відвагу заявити, що треба вшанувати долю зарських німців в ім'я добрих взаємин між двома державами.

● **„Операцією певного пристановища"** звалась офіційно акція масового переселювання мадярів з поміччю американських літаків з Австрії, чи пак з Німеччини до ЗДА. Від 11 грудня до 1 січня перевезено 9,404 особи. 361 особу мали перевезти ще чотирма літаками і таким чином виповнити передбачену для цих транспортів квоту 9,765 втікачів. Один із цих літаків був влаштований, як породільня: з лікарем, медсестрами і вагітними жінками, для яких небезпечно було плисти кораблем.

● **Англійці** розчаровані, що найпопулярніший в Англії футболіст, Стенлі Матьюз, який дістав був високий орден Британської імперії, не одержав підвищення у шляхетський стан. Англійські соціялісти добачають в цьому „клясове упередження" та „снобізм", які, мовляв, не дозволяють ставитись з належною пошаною до професійних спортовців. Стенлі Матьюз має тепер 41 рік, і хоче стати шляхтичем, щоб таким чином дістатись до „високого товариства".

● **На острівці Індійського** океану, де живе засланий англійцями голова грецької Церкви на Кипрі, архиєпископ Макаріос, перебувають також два високі англійські урядовці, колишній ґенеральний прокуратор з Кипру і секретар лорда Радкліффа, які ведуть з Макаріосом таємні переговори в справі конституції для Кипру. Офіційно зветься це „інформаційною виміною думок".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВОРІЧНА ПРОМОВА ХРУЩОВА

Промова, що з нею виступив совєтський самодержець Хрущов на новорічному прийнятті у Кремлі, стала політичною сенсацією у вільному світі і викликала чимало коментарів. Хрущов звеличував у ній Сталіна, як „великого марксиста" та „великого борця проти імперіялізму" і ствердив, що „коли йде про поборювання західніх імперіялізмів, то ми всі є сталіністами". Далі Хрущов признав, що і він та й інші члени „колективного керівництва" виросли „під Сталіним", і тому, якщо Сталін робив помилки, то за них відповідальні всі ті, що були з ним зв'язані.

Для тих, хто знає совєтську дійсність, і для всіх, хто читав уважно промову Хрущова, що її він виголосив на секретній сесії 20-го з'їзду КПСС наприкінці лютого мин. року, теперішні заяви і ствердження Хрущова не є несподіванкою. Вже тоді, майже цілий рік тому, розкриваючи „помилки" і злочини Сталіна, Хрущов кількома наворотами підкреслював не тільки „заслуги" Сталіна, що їх він добився, знищуючи „троцькістську опозицію і правих опортуністів", але й те, що „Сталін був переконаний, що все це було конечне для оборони інтересів трудящих проти ворожих змов і проти наступу імперіялістичного табору". Єдиним конкретним з погляду комуністичної ідеології й інтересів комуністичної партії закидом Хрущова було те, що Сталін в останні роки свого життя застосовував терор також проти членів комуністичної партії, ліквідуючи їх як „ворогів народу".

Тому немає нічого нового в згаданій вище новорічній промові Хрущова. У ній підкреслив Хрущов тільки багато разів стверджувану представниками поневолених націй правду, що хрущовське „колективне керівництво" залишилося у своїй основі сталінським і що Хрущов та інші члени теперішнього „колективного керівництва" були і є сталінцями і, як колишні соратники й співробітники Сталіна, несуть усю відповідальність за його внутрішню і зовнішню політику.

Секретна промова Хрущова, що її повного тексту досі так і не опубліковано в Совєтському Союзі для ширших кіл населення, і ведена потім на території Совєтського Союзу і сателітних країн досить обережна й стримана боротьба з т. зв. культом особи — були потрібні сьогоднішньому совєтському „колективному керівництву" для деяких конкретних пропаґандивних цілей. З одного боку, з допомогою цієї промови і десталінізації Москва добилася психологічного розброєння Заходу у відношенні до здійснюваної нею політики співіснування, а з другого боку — домоглася виявлення решток опозиційних настроїв серед власних партійних кіл і громадянства у поневолених нею країнах. Ще, дуже можливо, акція розвінчування Сталіна була свого роду „передишкою" для кремлівських провідників, з допомогою якої вони змогли закріпити своє становище, як самодержців совєтської землі.

Найкращим пробним каменем справжньої настанови Москви і справжніх інтенцій та тенденцій совєтського „колективного проводу" була справа Мадярщини. Коли виникло питання про існування комуністичного режиму в цій країні і про приналежність Мадярщини до совєтського бльоку, тоді і розвінчувач Сталіна Хрущов, і реклямований на Заході як „чесний вояк" маршал Жуков, і сторож партійної ортодоксальної ідеології Суслов, і емведист та кат Сєров не завагалися кинути проти робітників і селян совєтські танки та каральні відділи, підкреслюючи цим тяглість і непорушність сталінської традиції, сталінських метод уярмлення і терору. Саме оця совєтська збройна акція на Мадярщині була найголоснішим і найпереконливішим доказом, що і Хрущов і Жуков є найвірнішими послідовниками Сталіна та стосованих ним метод затискування і терору. Свій сталінізм виявило і підкреслило совєтське „колективне керівництво" ще й тим, що у відповідь на лібералізаційні настрої і зрушення серед підсовєтських культурних та мистецьких кіл і на неспокій серед совєтського студентства призначило міністром культури відомого затискувача всякої свобідної думки і запеклого ворога Заходу — Вячеслава Скрябіна-Молотова.

Виголошена напередодні нового року на кремлівському прийнятті промова Хрущова може мати значення хіба постільки, що вона ще і формально підтверджує незмінність імперіялістичної і терористичної політики Совєтського Союзу, і цим спричиниться в дальшому до ще основнішої кристалізації західньої політики у відношенні до Москви. Особливо ж багатомовне ствердження Хрущова, що немає різниць у поборюванні „західнього імперіялізму", значить, широко беручи, у поборюванні вільного світу між „колективним керівництвом", що його очолює Хрущов, і деґенератом та тираном Сталіним, що його далі славить Хрущов, як „великого марксиста" і „борця проти імперіялізму".

СПОКІЙ В ЗДА — НЕСПОКІЙ У СВІТІ

На переломі старого й нового року громадянам З'єдинених Держав впадає в очі яскрава суперечність внутрішніх і закордонних відносин, американської і міжнародної атмосфери. Тут — стабільність, добробут, впорядковані політичні й господарські відносини, довір'я до державного проводу і переконання, що ані в політичній, ані в господарській ділянках не буде ніяких особливих, а вже аж ніяк будь-яких „потрясаючих" подій. Можна вичитати навіть острах, чи американське громадянство не є аж надто заспокоєне існуючим станом внутрішніх відносин, а через те, чи не загрожує громадській думці в Америці небезпечний квієтизм. З поняттям „американізму" так тісно пов'язане переконання, що ця синтеза прикметних рис всіх національностей, які злились в американську націю, не була б досконала без безперервної коректури шляхом критики й автокритики, що дехто з американських громадських діячів побоюється, щоб цей критицизм тепер, у добі спокою і добробуту, не притупився. Цей острах, мабуть, посунений задалеко, але він характеристичний для сучасних внутрішньо-американських відносин. Секретар торгівлі Вікс заявив, що в 1957 році буде ще більша продукція, ані ж в минулому році, що зростуть платні й заробітки і збільшиться грошовий обіг. Тому й у світі праці не передбачається ніяких конфліктів. Усупереч передвиборчим побоюванням щодо ферменту серед фармерської верстви, на виборах у фармерських стейтах виявилося, що ділові арґументи за політику пливкої, а не твердої, допомоги збоку держави для втримання рівноваги між хліборобською продукцією і консумцією та коштами продукції і прибутків хліборобів, — що та політика теперішнього уряду і її секретаря хліборобства Бенсона таки знаходить зрозуміння серед фармерів. Виявилось також, що такі сенсації, як бойкот неграми автобусів в Алабамі, де ще зберігано сеґреґацію, чи арештування кількох загорільців, прихильників шкільної сеґреґації в школах у Теннесі, що такі події дійсно є тільки маленькими й короткотривалими сенсаціями „газетного порядку", бо расова проблема в ЗДА перестала вже бути направду гострою державною і національною проблемою.

Той самий спокій — в суто політичних внутрішніх відносинах. Очевидно, що в новому Конґресі не буде ідилії, і очевидно, що між Конґресом та Адміністрацією не раз приходитиме до пересправ, які ставитимуть перед Президентом і його урядом вимоги модифікувати свої законопроєкти, чи може й опротестовувати деякі закони. Але це не хвилює ані державних, ані партійних керівників, ані тим паче публічної опінії, бо загальний підхід такий, що демократична більшість наставлена на льояльну співпрацю з республіканським Президентом і республіканською меншістю. І тому ніхто „на запас", заздалегідь, не морочить собі голови справами, які „можуть" викликати тертя, бо передусім і Президент і демократичні лідери палати репрезентантів та Сенату переконані, що всі ті тертя — це річ нормальна в американській конституційній системі і не було й не буде в них нічого страшного.

І тому не дивниця, що перше місце на сторінках преси і в загальній публічній опінії займають на переломі старого й нового року не внутрішньо-американські, а міжнародні проблеми. Ті закордонно-політичні справи переймають глибокою журбою. Вони складаються на образ пливкости, неспокою, ферменту і потенціяльної загрози різних конфліктів, включно до небезпеки нової війни. Передусім — та кардинальна центральна проблема, яка існує від кінця останньої війни — небезпека російсько-большевицького імперіялізму та інтернаціонального комунізму — не тільки не перестала існувати, а знову загострилась. „Холодна війна", що ніби припинилась після минулорічної Женевської конференції „на вершинах", знову вернулась у постаті большевицьких погрожувань, лайок, шантажу і провокацій. Добре сталося, що розвіявся трійливий „дух Женеви", але й поправи не видно. Об'єднані Нації, які ніби виявили рішучість і збільшили нею свій авторитет під час воєнного наскоку Англії, Франції і Ізраїлю на Єгипет, цілком завели у випадку різні, що її перевели большевики на Мадярщині. Ця диспропорція така яскрава, що можна цілком зрозуміти обурення в Лондоні й Парижі на „дві мірки", застосовані до них і до Москви. Позитивне явище ферменту в підсовєтській імперії зводиться нанівець брутальністю Москви, що здавлює всі ті рухи спротиву кривавим терором. Останні вістки кажуть, що — всупереч надіям англійців чи поляків — червоний Китай, мабуть перекуплений Москвою якимись поважними концесіями — став у питанні більшої свободи для різнонаціональних „народних демократій" на 100% по стороні Москви і її навіть не хрущовської, а просто сталінської обрусительної й варховодської політики. На цьому тлі як фантазія утопістів звучать концепції про можливості „відвороту Совєтів за кордони Ялти". 250 совєтських дивізій, які стоять у стані вічного поготівля, щоб здавити будь-який новий вибух розпуки уярмленої країни, є знову смертельною загрозою для Західньої Европи. З господарського боку — наслідком припинення допливу середньосхідньої нафти — поважна криза в Західній Европі.

Але експансивний імперіялізм давньої Росії, в теперішній формі СССР, здобув у другій половині минулого року поважні успіхи на терені Близького й Середнього Сходу і перейшов у новий рік, як велика актуальна проблема. І тому і для Америки найактуальніше питання дня — це справа не внутрішньої, а закордонної політики. Нові пляни державного секретаріяту, як протиставитись тій совєтській інфільтрації на Середньому Сході — це окрема тема, яку годі тут розглядати. Згадуємо про них тільки на доказ, що закордонно-політична проблематика є на початку нового року осередком уваги Президента, Конґресу і американської публічної опінії. Інакше й бути не може: якщо дійсно Президент зажадає від Конґресу таких уповноважень у відношенні до Середнього Сходу, які він дістав у відношенні до Формози і Пескадорських островів, — чи якщо Президент змодифікує колишню „доктрину Трумана", застосовану до Греції і Туреччини, пристосувавши її тепер до країн Середнього Сходу, то при ставленні кожної такої греблі совєтській інфільтрації існуватиме риск війни. Тим паче, що річ іде про країни, які не є національним Китаєм, Грецією і Туреччиною, себто прозахідніми державами, а про такі „невтральні" і вже затруєні совєтськими впливами країни, як Єгипет і Сирія, чи такі розфанатизовані й податливі для інтриґ, заворушень і переворотів царства, як Йорданія чи Ливан. Небезпечно порпатись у бочці пороху, а такою бочкою є тепер цілий Середній Схід. До того ж і всі інші справи ще неполаднані, гострі, болючі, як рани, що ятряться: все ще поділена Німеччина, терор і репресії на Кипрі, в Альжирі, поділена Корея, поділений В'єтнам, наїжений фортифікаціями і воєнними летовищами комуно-китайський берег навпроти Формози, збільшені можливості совєтського впливу на Японію.

Під знаком важкої диспропорції поміж американським спокоєм і міжнародним неспокоєм починається для Америки новий 1957-ий рік і під цим знаком стоять теж надії, сумніви, побоювання і плянування всіх мешканців цієї могутньої країни.

„ПРИМИРЕНЦІ"

Париж. — В чому головна трагедія Угорщини?

Не тільки в тому, що геройський спротив малого народу російським панцерним дивізіям не був піддержаний подібними рухами в інших країнах під московською окупацією: бо відомо, що революції не можна наперед „замовити", як не можна викликати вибух вулкану. Революція — це стихійна сила, яка перекреслює всякі розрахунки та обрахунки.

Головне нещастя революційної Угорщини в тому, що демократичний світ, глибоко заінтересований в розвитку демократичних революційних рухів у країнах, поневолених комуністичними режимами, був розірваний і неготовий до будь-якої узгідненої акції проти російської аґресії в Угорщині. Не забуваймо: серед народів, поневолених Москвою, жила віра в приязнь і допомогу демократичних великодержав визвольним рухам під совєтським бичем. І ось на ділі виявилося, що ця допомога не прийшла. Угорщина має десятки тисяч убитих і ранених; десятки тисяч вивезено на Схід; коло 150 тисяч мадярських громадян покинули рідний край і тепер вони є на еміґрації в західніх країнах. Гуманітарна опіка над еміґрантами, допомога раненим і недужим ліками й харчами — це неначе оплата гріха, щоб докори совісти менше мучили людей вільних країн. На більше вільний світ не спромігся.

В пресі і в промовах різних політичних діячів вільного світу знаходимо зовсім буденне, прозаїчне пояснення неактивности в угорській справі. Ці заяви і промови показують, що в вільному світі бояться революційних рухів, які почалися під комуністичними режимами. А бояться з різних мотивів: купці й промисловці, звиклі до торгівлі „Схід-Захід", не хотіли б, щоб їх інтереси мали шкоду через революційні події; політичні діячі пам'ятають історію різних країн, в яких революції приводили до воєнних конфліктів. Тому, коли платонічні надії на революцію під большевицьким режимом завершилися угорським повстанням, яке сколихнуло цілий світ, у вільних країнах почулися голоси, мовляв, мадяри „задалеко пішли", і що з їх революційного руху виглядає загроза для світового миру.

Паризький впливовий щоденник „Ле Монд" з 23 грудня м. р. цитує промову мадярського студента — учасника революції на Угорщині, сказану через „Радіо Визволення" до молоді в Совєтському Союзі. Молодий революціонер кликав підсовєтську молодь, щоб не боялася тайної поліції і взяла собі за приклад революційний рух на Угорщині.

Промова збудована зовсім раціонально: коли б почався революційний масовий рух в СССР, то боротьба мадяр за свободу закінчилася б успішно.

Як на це реаґує редакція газети „Ле Монд"? Ця редакція обвинувачує „Радіо Визволення" за „легковажність, що мала в останній час згубні наслідки на Угорщині". Висновок із цього зовсім ясний: паризька газета, очевидно, уважає, що революцію на Угорщині викликала пропаґанда в закордонних радіовисиланнях! Редакція „Ле Монд" забула про внутрішні сили в кожній країні під комуністичною диктатурою, які борються проти тиранії, і складає вину за „згубні наслідки" на впливи з-за кордону...

Ідучи за логікою такої преси, мусіли б еміґранти з поневолених країн визнати комуністичні режими за „законні", бо кожна пропаґанда проти них може привести до „згубних наслідків".

Ця ситуація для народів, поневолених тиранами, не нова: на початку 19 віку „Священний Союз" монархів — російського, австрійського, пруського та інших, — забезпечував непорушність панування Росії, Туреччини і Австрії над поневоленими націями. Польські повстання 1830 р. і 1863 були задушені в крові, і тодішня Західня Европа була задоволена, що торгівля з Росією могла розвиватися далі без перешкод.

„Примиренство" політичних провідників вільного світу має те саме джерело: бажання спокою і миру з могутньою російською імперією, хоч би й ціною фізичного знищення цілих народів.

П. А.

ЗИМА...

Зима... і пролісок блакитний!
Навколо ще лежать сніги,
А він всміхається привітний,
А він вже скинув ланцюги.

Така і ти! Ще ніч навколо,
Весь край в руїнах і хрестах,
А в тебе сміх, безжурне чоло
І пісня ранку на устах.

О. ОЛЕСЬ

НАЙВАЖЛИВІШІ ПОДІЇ В ЗДА Й У СВІТІ В 1956 РОЦІ

СІЧЕНЬ

9 — бурхливі заворушення в Йорданії з вістрям проти Англії.

31 — Ґю Молле, соціяліст, став прем'єром Франції.

ЛЮТИЙ

6 — З університету в Алабамі виключено Отерін Лусі, муринку, після демонстрацій студентів.

17 — През. Айзенгавер заклав „вето" проти закону про користування природним газом з уваги на невідповідні заходи безпосередньо заінтересованих.

25 — Хрущов виголосив промову на 20-му з'їзді компартії СССР з „розвінчанням" Сталіна і проголошенням тези проти „культу особи".

29 — Д. Д. Айзенгавер заявив свою згоду на кандидування вдруге.

БЕРЕЗЕНЬ

9 — Англійці вивезли грецького архиєпископа Макаріоса з Кипру на острів в Індійському океані.

КВІТЕНЬ

6 — Владислав Ґомулка вийшов на волю в Польщі, в'язнений від 1949 року, як „тітоїст".

12 — Даґ Гаммершилд повідомив про згоду Єгипту і Ізраїлю на відновлене перемир'я.

18 — Булґанін і Хрущов розпочали свою 10-денну візиту в Англії.

26 — Ніксон заявив про свою готовість кандидувати на віце-президента.

ТРАВЕНЬ

16 — Москва заявила про зменшення своєї армії на 1,200.000 вояків.

ЧЕРВЕНЬ

1 — Шепілов прийшов на місце Молотова, як міністер закордонних справ.

9 — Айзенгавер піддався операції грубої кишки.

20 — Тіто і Хрущов погодились під час відвідин Тіта в Москві щодо „окремих шляхів до соціялізму" в різних країнах.

28 — Вибух кривавих заворушень у Познані.

ЛИПЕНЬ

1 — зудар двох пасажирських літаків над Великим Кеньйоном в ЗДА із 128 жертвами.

10 — Потвердження кандидатури Айзенгавера після операції.

18 — Відсунення „сталініста" Ракоші на Мадярщині від влади.

19 — Відмова ЗДА в справі фінансування будови Асванської греблі в Єгипті.

25 — Пасажирські кораблі „Стокгольм" і „Андреа Дорія" зударились недалеко побережжя ЗДА.

26 — Єгипетський през. Нассер проголосив націоналізацію „Компанії Суезького Каналу".

— Закінчення в ЗДА чотиритижневого страйку сталеварів умовою про підвищення робітничих платень.

СЕРПЕНЬ

16 — Демократична конвенція в Шикаґо призначає кандидатом на президента Адлея Стівенсона і сен. Істеса Кіфовера на віце-президента.

23 — Республіканська конвенція у Сан Франсіско призначає Д. Д. Айзенгавера кандидатом на президента і Ричарда Ніксона на віце-президента.

— На конференції в Лондоні 18 держав рішають домагатися інтернаціоналізації Суезького каналу.

ВЕРЕСЕНЬ

9 — Місія 5-членної комісії під проводом австрал. прем'єра Мензіса скінчилась в Каїрі невдачею після відкинення Нассером постанов Лондонської конференції.

25 — Наїзд Ізраїлю на Йорданію у відплату за попередні кордонні інциденти.

27 — Хрущов і Тіто несподівано відлетіли з Беоґраду в Крим для таємних нарад.

ЖОВТЕНЬ

19 — Хрущов приїхав до Варшави, щоб не допустити до вибору „тітоївського" уряду.

21 — Вибір Ґомулки першим секретарем польської компартії.

23 — Вибух заворушень на Мадярщині, початок революції.

26 — 82 держави підписали в Об'єднаних Націях чартер організації „Атом — для миру".

29 — Початок наїзду Ізраїлю на Синайський півострів в Єгипті.

31 — Англія і Франція почали бомбардувати Єгипет після відкинення ним ультимату.

ЛИСТОПАД

1 — Мадярщина виступає з Варшавського пакту, проголошує невтральність, просить Об'єднані Нації взяти її під свою охорону.

4 — Початок англо-французької інвазії в Єгипті.

— Резолюція Об'єднаних Націй про створення „міжнародної поліції" і заклик до Англії, Франції й Ізраїлю в справі негайного закінчення операцій проти Єгипту.

— Совєтські танки здавлюють мадярську революцію.

6 — Д. Д. Айзенгавера вибрано вдруге президентом ЗДА, а Ніксона — віце-президентом.

— Англія і Франція приймають доручення ОН і припиняють дальшу акцію.

15 — Перші частини „міжнародної поліції" прибули до Єгипту.

22 — Кол. прем'єра Мадярщини Імре Надя, який переховувався в юґославському посольстві, схопили большевики і вивезли до Румунії.

23 — Англійський прем'єр Антоні Іден відлетів на тритижневий відпочинок на Джамейку.

ГРУДЕНЬ

5 — 16 осіб заарештовано в Клінтоні, Теннесі, за аґітування проти сеґреґації.

12 — Об'єднані Нації „осуджують" СССР за позбовлення Мадярщини самостійности.

14 — НАТО в Парижі погоджується щодо конечности більшої внутрішньої згоди і закликає до полагодження проблем Суезького каналу і Ізраїлю.

16 — Приїзд індійського прем'єра Неру до ЗДА.

17 — Польсько-совєтське порозуміння після подорожі Ґомулки до Москви в справі дальшого перебування совєтських військ у Польщі.

20 — В Японії новим прем'єром став Ішібаші.

22 — Англія і Франція закінчили стягнення своїх військ з території Єгипту.

Ольга Мак

КОРЧМА „ЧОРНОЇ КІШКИ"

(2)

— Сеньйор бажає?.. — перехилився він до мене через шинквас, і наставляючи вухо, немов би був глухим.

— Маєте щось доброго з'їсти? — спитав я.

— Чому ні! Щось знайдемо. Ковбаса? Пастейси? Варені яйця? Консерви? Смажена курка? Чарка коньяку? Горілки? Пиво? Кава?

По правді сказавши, я від досади не мав найменшого апетиту, але, щоб не засмутити господаря, який, як видно було, для того тільки й сидів тут до такої пізньої години, щоб щось вторгувати з цього поїзду, сказав:

— Гаразд, давайте кусок смаженої курки, пастейси, чарку коньяку і каву.

Господар буфету почав нишпорити по полицях, а я присів біля вільного столика, де лежав забутий кимсь часопис, розгорнув його і почав переглядати.

Яка погода, яка погода, наша Пані Найсвятіша!.. — кректав тим часом буфетник, подаючи мені замовлену вечерю. — Може колію змити і мости позривати.

— Е, погода погана, — сонно хитнув головою один з обідранців і, показуючи рукою на порожню склянку перед собою, додав: — Ще один.

— Досить з тебе! — безпардонно відповів господар. — Я вже замикаю і йду спати.

Почувши це, я відразу пригадав собі за свій нічліг і спитав:

— Є тут якийсь готель?

Буфетник чомусь дуже злякався мого питання, і на його обличчі виявилося стільки страху, скільки воно взагалі було здібне щось виявляти.

— Готель? Який готель? — спитав тремтячим голосом.

— Та якийнебудь, — відповів я, трохи здивований. — Аби тільки переспати.

— А-а, той пан, видно, гість до готелю „Чорної Кішки"! — ледве обертаючи п'яним язиком, вмішався в розмову один з присутніх обідранців. І не знати було, чи він кпить, чи може поважно.

— Пс! Не плети дурниць! — ще з більшим переляком відповів буфетник, а тоді поквапно почав мені пояснювати: — Тут, сеньйоре, нема ніяких готелів. Біля станції є всього-навсього чотири бідних хатини. Лишайтеся тут, в залі. Можете собі лягти на лавку і спати. А ранком, як тільки перевірять колію, поїдете собі спокійно... О, Боже, яка погода! Яка погода!..

І так, ніби даючи знати, що не бажає більше на цю тему говорити, почав спішно збирати зі столу.

Я вже рік не курив, але тепер, подумавши про безсонну ніч на незнайомій станції, вирішив купити собі пачку цигарок, розплатився і вийшов на перон, при чому передбачливо забрав зі собою й валізки.

Полювання в небі за вогненними зміями продовжувалося з не меншою силою, хоч вже і посунулося трохи на захід, а дощ, здається, припустив ще більше, бо хвилі його забивали аж під дах перону.

Я пройшовся вздовж цілого будинку туди й назад і на своє велике здивування переконався, що станція порожня. В кімнаті дижурного світилося, правда, але не було нікого. Не чути було також ніякого руху на коліях, ніяких голосів, тільки перед самим пероном у струменях дощу сумно бовванів щойно покинутий мною пасажирський вагон. Це дивне безлюддя і якась моторошна порожнеча видавались мені страшенно підозрілими і наповнили мою душу неприємним почуттям, так що я поспішив знову вернутися до почекальні. В ту хвилину волів товариство навіть непевних людей, ніж цілковиту самотність в обставинах, що починали видаватися чимсь несамовитим.

Однак, на моє велике огірчення, і в почекальні вже не було нікого. Я лишився сам-самісінький, ніби заблукалий мандрівник серед пустелі. Тихо-тихо скрізь, ніде ні звуку, ні руху, тільки злива шипить за стінами та ще час від часу в приміщення з розгону увірветься протяг і сердито хляпне дверима.

Коли признатися щиро, то мене напав страх. Отакий зовсім малодушний, забобонний страх, який нападає самотню людину, коли вона в присмерку переступає поріг гробівця, або залишається у товаристві мертвого. Аж мурашки забігали по спині, аж під грудьми замлоїло.

Щоб якось трохи підбадьоритися, я закурив цигарку і взявся знову за часопис. Та мій організм уже таки відвик від нікотини, а цигарки були міцні, оті, популярно звані у Бразилії „забий гадюку", що мені по кількох затяжках зробилося погано. Друковані рядки часопису почали корчитись та розбігатися, і змісту їх я ніяк не міг спіймати. Що врізалось мені в пам'ять, був одинокий заголовок грубим шрифтом: „Корчма Чорної Кішки".

Я відкинув геть недокурену цигарку і всі свої сили та увагу сконцентрував на тому, щоб перебороти у собі наслідки діяння тютюну, від яких голова йшла обертом, серце важко гупало в грудях, а зі шлунку щось росло і піднімалося до горла. Ледве-ледве додибав ослабленими ногами до лавки, підмостив під голову валізки й ліг, приплющивши очі.

По кількох хвилинах мені ніби полегшало, і тоді я пригадав собі інтригуючий заголовок у часописі. „Корчма Чорної Кішки"... Це ж щось був той обідранець згадував за готель „Чорної Кішки" і тим перелякав господаря буфету. Цікаво!..

Вмостившись зручніше, я знову розгорнув часопис і почав читати фейлетон під чудним і загадочним заголовком. Та чи то з причини втоми, чи то зі страху, чи під впливом невивітрілої ще нікотини не розумів нічого. Так таки нічогісінько!

„Хай прочитаю потім", — подумав я, приплющуючи сухі, втомлені очі. Накрив обличчя капелюхом і кинув часопис на підлогу.

Здається й спати не хотів, але моментально заснув. Сам не зчувся, як воно сталося, але таки заснув. Вірніше, не заснув, а тільки задрімав, як мене вернув до дійсности гуркіт коліс і голосне хльоскання батога.

Я зірвався, як уколений голкою, а серце моє чомусь з надзвичайною силою затовклося в грудях від незрозумілої тривоги. Глянув механічно на годинника: було дві хвилини по дванадцятій.

— Альо!.. Альо-о-о!.. — гукав хтось глухим басом і хльоскав немилосердно батогом.

Зацікавлений і переляканий, підходжу до протилежних від перону дверей, обережно відхиляю їх і визираю. Темно, хоч в око стрель, а в густій пряжі зливи перед ґанком станції стоїть запряжена трійкою дивна карета музейної давности із зашкленими ліхтарями по боках і з виразним написом білою фарбою на боці: „Корчма Чорної Кішки".

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Орест Колтунюк

АКЦІЇ ЯК ЗАСІБ ІНВЕСТИЦІЙ

(3)

До цих висновків можна додати ще й дальші міркування, які повищі висновки потверджують. Головною причиною дотеперішньої інфляції були дефіцитові бюджети Уряду, які спричинили задовження держави до висоти майже 280 більйонів долярів. Цей велечезний довг тяжко сплатити бюджетовими надвишками, та й взагалі тяжко числити на бюджетові надвишки в буду́ччині. ЗДА мусять поносити тягар военної готовости та продукції военних матеріялів плюс економічної допомоги чужим державам, і це матиме той наслідок, що роки бюджетових надвишок чи хоч би буджетового вирівняння будуть, мабуть, досить рідкими, а натомість бюджетові дефіцити збільшуватимуть чимраз більше дотеперішній державний довг. На піднесення індексу цін, а тим самим поменшення купівельної вартости доляра впливають також і сталі підвишки платень, яких добиваються робітники шляхом переговорів чи страйків. Напр., останній страйк сталеварних робітників спричинив підвищення їх платень, але рівночасно й підвищення ціни за сталь, а тим самим підвищення ціни всіх тих продуктів, для виробу яких еживають сталі. Зрештою це знецінення грошей помітне в цілому світі, і то ще в більшій мірі як в ЗДА. Треба, однак, сподіватися, що дальша інфляція не вихопиться поза рами контролі, бо в руках уряду є такий могутній інструмент, як центральний банк, який реґулює дисконтову стопу, а тим самим злагіднює чи затіснює кредитові можливості і в цей спосіб може, з одного боку впливати на ступінь інфляції, а з другого — запобігати тимчасовим застоям в економічному житті. З цих причин мабуть тяжко припускати, щоб дійшло до депресії, а ще в такій формі, як депресія 1930-их років. Крім цього, в руках уряду є цілий ряд середників, яких не було перед минулою депресією, а саме: допомога фармерам, ґарантія ощадностевих вкладів, забезпечення на випадок безробіття, загальний нагляд над економічними інституціями і т. д., вкінці досвід минулої депресії, практика публічних робіт і уживання центрального банку для реґулювання кредитових можливостей промовляють проти повторення депресії в минулій формі. Евентуальні депресійні періоди в будуччині (хоч менші розмірами від минулої депресії), чи евентуальні періоди стабільности не змінили б загальної тенденції інфляції, хоч могли б її на деякий час перервати, так, як не змінила дотеперішньої інфляції і депресія 1930-их років. Цим міркуванням про тенденції дальшої інфляції не тільки не протирічить, а навіть до певної міри їх доповнює економічний звіт, що його виготовив спільний Конґресовий Комітет для Економічного Розгляду. Застановляючися над перспективами економічного розвитку, цей Комітет прийшов до висновку, що ЗДА стоять на порозі динамічного економічного розвитку, сполученого з великим розростом промислу. Одним з головних чинників цього є великий зріст населення, стан якого збільшиться, згідно з передбачуваннями, до 190 мільйонів в 1965 р. (в порівнянні з 165 мільйонами в 1955 році). Цих нових 25 мільйонів вимагатимуть ступневого збільшування продукції, щоб задовольнити їх потреби, почавши від одягу, а скінчивши на автах та домах. Рівнобіжно з тим зростатиме потреба на школи, шпиталі, церкви, дороги і т. д. Крім цього, підноситиметься позем життя всього населення, а це вимагатиме нових і кращих, як дотеперішні, продуктів. В своєму звіті спільний Конґресовий Комітет передбачає, що в 1965 році запотребування населення на продукти і послуги виноситиме 357 більйонів долярів, запотребування уряду — 97 більйонів, а запотребування промислу — 81 більйон, себто вартість національної продукції в 1965 році повинна виносити 535 більйонів долярів. Це є зріст на 50% в порівнянні з 387 більйонами в 1955 році. Щоб покрити це запотребування продуктів і послуг, мусить збільшитися продуктивність праці працівника у висліді нових процесів продукції та розвою нових машин. Комітет передбачає, що вартість продукції одної години праці піднесеться з 2.95 дол. в 1955 р. (при 64 мільйонах робітників) до 3.80 дол. в 1965 р.(при 73 мільйонах робітників). Цей зріст продукції вимагатиме додаткового зросту продукції різного роду енерґії (електрична енерґія, вугілля) збільшення видобутку земних копалин, збільшення транспортових засобів і т. д., коротко кажучи — поширення цілого промислу, а тим самим зросту вложеного капіталу. Передбачаючи цей розвій промислу в будуччині, підприємці вже тепер інвестують величезні суми грошей в розбудову нових фабрик та нового устаткування. В останньому році ці інвестиції збільшилися на 4 більйони і виносили 48 більйонів будуть фінансовані ся, що до 1965 року підприємства вложать в інвестиції додаткових 375 більйонів долярів і що 40% з цієї суми, тобто 160 більйоннів будуть фінансовані грішми з зовнішніх джерел (до яких належить і продаж нових акцій). Рівночасно збільшується попит на акції, а саме в зв'язку зі зростом пенсійних фондів поодиноких підприємств і внаслідок злагіднення закону про забезпеченеві товариства та довірені фонди у напрямі вможливлення льокати їх грошей в акціях. Також чимраз більшу участь на ринку акцій починає брати ще один партнер, роля якого зростає з року на рік. Йде про середньо - заробіткову верству населення з річним прибутком понад 5,000 долярів, яка у висліді ступневого пересування національного прибутку на широкі верстви населення зростає з кожним роком. Від 1951 р. кількість родин з прибутком понад 5,000 дол. річно зросла з 21% до 32%. Тим самим зростає та верства населення, яка, з одного боку, є підпорою промислу, бо має велику купівельну спроможність, а з другого боку має можливість робити ощадності та інвестувати їх в акціях. Це збільшує попит на акції і разом з попитом на них зі сторони згаданих вище інституцій улегшує випуск нових акцій та зміцнює і поширює ринок на акції. Таким чином збігаються в економічному житті ЗДА дві тенденції: розріст промислу сполучений з запотребуванням на капітал і на громаджування капіталу сполучене з пошукуванням за його інвестиціями.

Розглянувши можливості економічного розвитку ЗДА в будуччині, треба ствердити, що є багато даних, які промовляють за інвестиції в акціях. Очевидно, що не можна переочувати й певного риску в закупі акцій, але цей риск має характер радше калькульованого, як спекулятивного риску. Все ж таки, беручи під увагу евентуальний риск, Американський Інститут Економічного Досліду, що є некомерційною дорадчою економічною організацією, подає такі поради: 1) з капіталу, призначеного на інвестиції, не інвестувати в акціях більше як 65% (льокуючи решту на ощадностевих контах, бондах і т. д.), 2) при закупі акцій закуповувати акції одної галузі промислу на суму не більшу як 10% свого капіталу і на суму не більшу як 5% акції якогось одного підприємства (через розпорошення акцій запобігається евентуальним більшим втратам при знижці поодиноких акцій), 3) хто хоче індивідуально займатися інвестиціями в акціях, мусить мати найменше 25,000 дол. на закуп акцій; це тому, що при меншій сумі не оплачується засягати платних порад дорадників чи пренумерувати досить дорогу літературу дорадчих економічних організацій. Однак, остання вказівка не повинна знеохочувати тих осіб, що мають менший капітал, навіть хоч би 100 дол., бо вони мають дуже добрі можливості інвестувати його в акціях за посередництвом Investment Trusts. Але це вже є тема для окремої статті.

Українські коляди в радіо Ню Йорку у Свят - Вечір

Ню Йорк. — На сам Свят-Вечір, 6-го січня ц. р., о год. 8 вечора, радіо - станція АБС на хвилі 770 (77) передаватиме українські коляди. У програмі, яку попередить англомовний вступ про українські різдвяні звичаї, будуть передані колядки у виконанні таких сучасних українських хорів в ЗДА: Думка, Капеля Бандуристів, Боян, Церкви св. Володимира в Ню Йорку, Бандуристів Ром. Левицького й ін. Радіопередача триватиме пів години й можна буде слухати її в промірі 500 миль від Ню Йорку. Ця радіопередача відбудеться заходами української фірми „Арка" при 7-мій вул. в Ню Йорку.

Зі Спорту

ЩЕ ПРО ПІНҐ-ПОНҐОВИЙ ТУРНІР У ПЕРТ-АМБОЇ

До звідомлення в „Свободі" від 15-го грудня 1956 р. (Спортова Сторінка) про пінґ-понґовий турнір УСТ „Веркут" (Перт-Амбой) уважаємо за потрібне додати ось такі інформації:

Був це офіційний турнір СУСТА за українське мистецтво східних стейтів ЗДА.

В грі індивідуальній чоловіків розгривка йшла при цьому за перехідну нагороду (чашу), уфундовану бл. п. мґр-ом Павлом Гавриловим.

Переможець турніру за 1956 рік — п. Юрій Олесницький (що репрезентував „Чорноморську Суч" із Нюарку) — це ніяка свіжа поява в українській століовій ситківці, тільки відомий змагун, що мав поважні осяги в цій ділянці спорту в Австрії, Німеччині та Середньому Сході (Либан). **Ярослав Турянський**

„СТРІЛА" — ТРЕНТОН „БУЕНА" — БУЕНА, Н. ДЖ. 1:0 (1:0).

Трентон, дня 16 грудня. — „Стріла" знову здобуває в свою користь два пункти, виграючи змагання з „Буеною СК". Змагання ці не дали глядачам повного вдоволення. Змагуни „Стріли" заграли дуже слабо. Напад зовсім завів — мав дуже багато нагод здобути ворота противника, але не було кому стріляти м'яча до воріт. В другій половині гри оборона і поміч ввесь час підсилювали напад, але змагуни цим разом чомусь грали еґоїстично, не признавали, що в атаці є ще і інші змагуни, дуже зовсім вільні, самі стріляли і зовсім зрозуміло безуспішно. На будуче треба визбутися „сольо" гри, грати колективно, а напевно буде кращий вислід. Дуже добре в нападі грав Орест Мицик і він карним копом здобув для „Стріли" в 11 хвилині першої півгри одинокі ворота.

„Стріла" має вже поза собою 10 розіграних змагань, з чого 7 виграних, 2 програних й одні зремісовані. До кінця сезону має розіграти ще 4 змагання.

Е. Г.

ЗА ПРОФЕСІЙНУ ЧАШУ АМЕРИКИ

ЛЕВИ — ШВАБЕН 0:2 (0:2).

Програна Левів до Швабену хоч і виелемінувала Левів із дальших розгривок, не змінила вона думки футбольної публіки, що Леви це одна із найкращих дружин в Шикаґо. Рівень гри обидвох дружин, в останній зустрічі був дуже далекий від кляси, в якій обидві вони находяться, а оправдання його можна дошукуватися тільки у замерзлій площі, та загальному переконанні, що „хто стрілить, той виграє". Швабен у першій половині гри, яка вцілості належала до них, добули ведення 2:0 і Леви, хоч перебрали ініціятиву в другій половині змагань, не змогли зреванжуватися.

Причина поразки Левів треба дошукуватись поперше в неприсутності Р. Андрушка, який є фундаментом оборони, подруге в контузії Бахіра, який не грав майже половину змагань, а в ньому була вся надія на добуття воріт і по третє, нервова гра цілої дружини, а зокрема частини оборони, яка вважала, що лише копанням м'яча (високо й далеко) вив'язується задовільно із своїх завдань.

При більш зконцентрованій грі, змагання можна було виграти і це хай буде нам наукою на будуче, бо зі Швабеном, зустріч ще правдоподібна, за аматорську чашу Америки.

М. Маркевич

ТУРНІР В ШИКАҐО

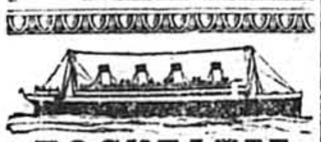
Футбольний сезон в Шикаґо, практично, не переривається на протязі цілого року. Неможливі зустрічі на зеленій траві заступлено змаганнями у залі із обмеженими і досить скомплікованими можливостями. Турнір цей, який почнеться 6-го січня, це виключно патент Шикаґо, бо бо його організують в багатьох містах Америки, однак в Шикаґо він тішиться великою популярністю.

Його назва „сімковий турнір" й історією сягає він днів першої світової війни. В змагу бере участь по сім змагунів кожної дружини, який триває 20 хвилин із 5 хвилинною перервою. Правила гри подібні до нормальних змагань із зміною, що нема „офсідів". Змагання тим цікаві, що визначуються вони великою швидкістю та безперервними акціями. Першуна турніра нагороджують перехідною чашою, яка стає власністю дружини, після триразового здобуття.

Леви, змагаючися у турнірі восьмий раз, двічі добули мистецтво і цього року вони поважний претендент до нього, однак що покаже дійсність, побачимо. Можемо лиш побажати їм щастя, бо технікою і тактикою вони озброєні по вуха.

М. Маркевич

✝

Ділимося сумною вісткою, що 1-го січня 1957 р. по довгій і тяжкій недузі, відійшла у вічність наша Найдорожча Мама і Бабуся

бл. п. Марія з Лізонів Бойчук

В п'ятницю, 4-го січня о год. 10.20 рано винос тіла з пох. заведення П. Яреми до церкви св. Юра при Іст 7-ій вул. в Ню Йорку, а відтак на цвинтар Кальварія.

До ласкавої участи запрошують Рідню, Приятелів і Знайомих горем прибиті:

ІВАННА ШЕПАРОВИЧ — донька, ВОЛОДИМИРА ІВАНУСА — донька, ВОЛОДИМИР ІВАНУСА — зять, ХРИСТЯ ІВАНУСА — внучка, ЗЕНОН ШЕПАРОВИЧ з дружиною ІРЕНОЮ — внук, АНДРІЙ ЧОРНОБІЛЬ — внук.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Тов. Клюб Поступовий, Відд. 70, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 6-го січня, точно в год. 2-ій по пол., під ч. 433 Hoboken Ave. Просимо всіх членів явитися на цих зборах. Буде звіт уряду і контролі за 1956 рік. Буде також вибір нового уряду на 1957 рік. Можуть прийти і не члени, котрі радо хочуть вписатися до нашого Т-ва Відд. 70-го. Пригадуємо ще раз, щоб кожний прибув на ці річні збори. — І. Патуляк, предс.; П. Костик, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Відд. 47 ім. Ольги Басараб, повідомляє своїх членів, що загальні річні збори відбудуться в неділю, 6. січня, в церковній залі, 3rd & Carbon St., о год. 3-ій по пол. Будуть звіти уряду, вибір нового уряду на 1957. Участь всіх членів обов'язкова. — А. Мацицька, прес.; А. Гарас, кас.; М. Заблоцька, секр.

ВІЛК-БЕРІ, ПА. — Б-во св. І. Хрестителя, Відд. 223, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 6-го січня, в парафіяльній залі, по Службі Божій. Буде звіт урядників і контр. комісії та вибір урядників на 1957 рік. На ці збори мають прийти всі члени і члениці так, як приходять на вибір делегата на конвенцію УНС. Всі члени Відділу і Б-ва мають голос до вибору урядників. Проситься всіх членів і не членів прийти на річні збори. — Управа Б-ва.

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 158, відбудуться в суботу, 5. січня, о год. 7-ій веч., в Укр. Нац. Домі, 216-218 Grand St. Проситься всіх членів обов'язково прибути для обговорення важних справ на діловий рік 1957. Рівнож взивається всіх членів Т-ва і членів УНС вплачувати точно свої вкладки найдальше до дня 24. місяця, тому що фін. секр. мусить обов'язково при кінці місяця переслати гроші до каси УНС. — С. Бродик. рек. секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Укр. Січ, Відд. 39, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 6-го січня, о год. 3-ій по пол., в У. Н. Домі. В суботу, 5 січня від год. 7—10 веч. і в неділю 6 січня від 12—3-ої по пол. можна вплачувати вкладки. Управа просить всіх довгуючих членів вирівняти всі залеглости, складати свої пожертви на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка", вислати по 1 дол. за календар Свободи. Управа просить членів вже складати Нац. Даток на УККА на руки збірщиків п.п. М. Ковбаснюка і Е. Масталіра, а також просимо складати пожертви на ЗУАДК для залишенців. — Управа.

